

NOVIČE

kmetijskih, obertnijskih in narodskih reči.

Odgovorni vrednik *Dr. Janez Bleiweis.*

Tečaj X.

V saboto 29. maja (poznoživna) 1852.

List 43.

Postojnska jama.

Marskere dežele
Slavijo na moč,
Meglena tud Krajni
Umira že noč.

Popotnik! glej, jako
Se čudo odpre!
Stvarnika, ga čutiš
Pod zemljo, al nè?

Na Krasu prekrasnih
Dost biva reči,
Njih slava čez goro
In morje doni.

Kdor bliske in treske
Vladuje in grom,
Si nad in pod zemljo
Sozida svoj dom!

Ponosno uprašam
Dežele okolj:
Imate kot Krajna
Tak slaven podmolj?

Kamnitne podobe
Nad tabo visé,
Od veka do veka
Stvarnika slové!

Konc Pivške doline
Postojna stoji,
Tam Pivka peneca
Pod skale bobni.

Cvetlice tak bele
Pod nebam je ni,
Kot bela iz kaplje
Se zdolej rodi!

Pod zemljo se skrije,
Skroz gore dervi,
In živo skalovje
Ke pesek drobi.

Res! jame enake
Na svetu je ni,
Nje slava čez goro
In morje doni!

Miroslav.

Kmetijske skušnje.

(Zakaj murvino seme nerado kali). Lansko leto se je sploh tožilo, (na vertu Ljubljanske kmetijske družbe že 2 leti), da seme ni hotlo pognati. Dolžilo se je slabo seme; zna biti, da lani, ko se je toliko za-nj popraševalo in je o sili vsa soderga za setev dobra bila, je bilo tu in tam seme krivo. (Ljubljansko seme je bilo lepo.)

Ali vediti je treba, da murvino seme sploh nerado kali. Kdor ga pod milim nebam (im Freien) seje, naj nikdar ne pozabi, da se mu le bolj gorak svet prileže, da zemljiše mora biti v zatišji, in da terja nar bolji vertno zemljo.

Kdor nima taciga sadiša, naj ga v truge seje, ki se dajo z oknji zapreti (Treibbeet). Stava veljá, da ti ga bo v tacih gredah desetkrat več kalilo, kakor v nar bolje oskerbovanim zemljišu pod milim nebam.

Obilno kalenje semena je važna reč, tode srečo moraš imeti, da boš čas setve dobro zadel, ker na tem je vse ležeče. Pod milim nebam naj se seje murvino seme vselej še le konec majnika. (Wochenblatt d. steierm. L. W. G. Nr. 29.)

Še nektere nove kmetijske mašine.

Predsednik kmetijske družbe gosp. Fid. Terpinc je razun že imenovanih še naslednje nove mašine iz Angleškiga dobil:

1) Vodna sredobežna sesavnika (Centrifugal-Pumpe) močiti zemljiša ali jih na suho djati; to mašino, ktero je Apolds v Londonu znajdel in ki v vsaki minuti 25 veder vode 20 čevljev visoko vzdigne, goni voda; ona je v veliki Londonski razstavi tisti znameniti slap napravila, nad katerim so se ogledovavci toliko čudili.

2) Velika škoporeznica, ktero tudi voda goni, znajdena od Schmidt-a in tovarš., s 3 nožmi reže 5 sort rezanice od četert cola do 5 colov, v eni uri po dolgosti rezanice 200 do 500 snopčkov slame; ta mašina je dobila v Londonski razstavi medaljo pred vsimi.

3) Mlin za preše, znajden od Garrets-a, ki ga tudi voda goni.

4) Škotska pinja z železnim kolesam, znajdena od Young-a; pravijo, da ta pinja vse do sedaj znane pinje delječ preseže.

5) Tukermanova nar boljši lušivnica za turšico iz Noviga Yorka v Ameriki.

Vse te imenitne mašine zamore vsakdo viditi na gradu predsednikovim na Fužinah pod Ljubljano.

Poskušnja noviga v naših krajih celò malo znaniga poljskiga in drugiga kmetovavskiga orodja.

(Dalje.)

Skušnje s českim ruhadlam so ga malo priporočevale; naprežena živina je teško vlekla, brazda se več razrivala kot obračala. Zna biti, da je manjkalo pripravne pluzne in zvedeniga oratarja, ker sicer v družih deželah opravilo ruhadla visoko cenijo.

Zgornje-austrijsko drevó je pripravno za vsako ral, tudi na Krajskim je v več krajih že v rabi; potrebuje za vodstvo naprežene živine in drevesa samo eniga človeka, njega prenašba ob obračanju je lahka. Veselje je bilo viditi na Ponoviškem polji perve dni pretečeniga mesca sušca več takih dreves zapored vsako z enim param volov in enim človekam močno zarašeno brazdo lepo obračati.

Rezač (skarificator) se je skazal močno koristen v zlo špehasti in kepasti brazdi, jo zdrobiti, ali pa tudi zarašeno brazdo, preden se drugo preorje, zrezati.

Jordanov rahljač je posebno pripraven za rahljanje sprašenih njiv; namesto da bi tako njivo preoral, se delo enako koristno v kratkim s tem rahljačem opravi, in za setev še boljši kot z drevesam in zamudnim delam naredi. Kodar ajdi in ovsu